

Eieravtale Kommune-CSIRT IKS.

Eieravtalen har som hensikt å regulere forhold mellom deltakerne og Kommune-CSIRT IKS som ikke er nedfelt i selskapsavtalen

Innholdsfortegnelse

1. Bakgrunn for etablering av Kommune-CSIRT IKS.....	1
2. Organisering	2
a. Deltakere	2
b. Salg av tjenester til andre enn eierne.....	2
3. Styringsdokumenter.....	2
4. Rapportering til eierne.....	3
5. Styringsorganer i selskapet.....	4
a. Representantskapet	5
b. Styre	5
c. Daglig leder	6
6. Finansiering	6
7. Møteplasser.....	7
a. Eiermøte.....	7
8. Selskapets representasjon	7
9. Økonomiske forhold.....	7
10. Eierskap i andre selskaper	7
11. Samfunnsansvar	7
a. Arbeidsgiverpolitikk.....	7
b. Miljø	8
c. Etikk og korrupsjon.....	8
12. Endring av styringsdokumentene	8

1. Bakgrunn for etablering av Kommune-CSIRT IKS

Regjeringen har uttrykt en klar ambisjon om å prioritere personvern og informasjonssikkerhet i forbindelse med digitalisering av kommunesektoren.¹ Det er fokus på kontinuerlig innsats for bevisstgjøring og kompetanseheving, samt styrking av beredskapen og innsatsen for å hindre IKT-kriminalitet.

Norsk senter for informasjonssikkerhet (NORSIS) foretok i 2015 en studie på oppdrag fra Gjøvik og Lillehammer kommune, for å se nærmere på behovet for et eget respons- og kompetansesenter for IKT-sikkerhet i kommunesektoren. Erfaring fra andre sektorer tilsier at inngående kunnskap til egen sektor er en forutsetning for at et slikt senter skal lykkes, og at det innrettes etter etablerte avviks- og krisehåndteringsprosedyrer i kommunal sektor.

¹ Se Meld St. 27 (2015-2016), Nasjonal strategi for informasjonssikkerhet. Fornyings-, administrasjons-, og kirkedepartementet 2012 og NOU 2015:13 Digital sårbarhet -Sikkert samfunn.

Med dette som bakgrunn initierte Gjøvik og Lillehammer kommune et prosjekt med målsetting å vurdere og anbefale hvilke oppgaver det er naturlig å legge til en Kommune-CSIRT IKS, hvordan dette skal organiseres og finansieres. Ambisjonen var å etablere senteret i løpet av 2019. I Juni 2019 etableres Kommune-CSIRT IKS som et interkommunalt selskap for informasjonssikkerhet mot kommunesektoren, med Gjøvik og Lillehammer kommuner som deltakere.

Formålet med selskapet ved etablering er i henhold til selskapsavtalen § 2:

Kommune-CSIRT IKS skal etablere og drifte et nasjonalt kompetansesenter for IKT-sikkerhet i kommunesektoren.

Kommune-CSIRT IKS skal sikre at kommunesektoren har tilgang til kompetanse og løsninger for å redusere muligheten for, og konsekvensene av datakriminalitet og uheldige omsendinger i egen IKT-infrastruktur.

Det er en målsetting at størst mulig del av kommunesektoren blir kunder av Kommune-CSIRT IKS. Det er videre en mulighet at enkelte kommuner også blir deltagere av Kommune-CSIRT IKS.

Kommune-CSIRT IKS skal bidra til at kommunene har en robust evne til å forebygge nåværende og håndtere fremtidige IKT-trusler.

Kommune-CSIRT IKS skal samhandle med, og bygge videre på det ledende kompetansemiljøet som er i Innlandet innen IKT-sikkerhet.

Selskapet kan også tilby tjenester til andre dersom det er formålstjenlig og innenfor konkurranseregelverkets praksis om utvidet egenregi. Leveranser til andre enn eierne skal primært være rettet mot kommunesektoren.

2. Organisering

Kommune-CSIRT IKS er organisert som et interkommunalt selskap etter IKS-loven.² Loven og forskriftene til IKS-loven samt selskapsavtalen er de øverste formelle rammene for Kommune-CSIRT IKS.

a. Deltakere

Ved etablering er Gjøvik og Lillehammer kommune deltakere, men det kan åpnes for å få flere inn på som deltagere i selskapet. Både kommuner, fylkeskommuner og IKS'er kan bli deltagere i Kommune-CSIRT IKS. Deltagende kommuner kan gjennom utvidet egenregi kjøpe tjenester direkte fra Kommune-CSIRT IKS.

b. Salg av tjenester til andre enn deltakere.

Det er en målsetting at størst mulig del av kommunesektoren blir kunder av Kommune-CSIRT IKS. Om Kommune-CSIRT IKS ønsker å levere tjenester til andre enn deltakerne i selskapet, må disse tjenestene selges til markedspris, i tråd med Lov om offentlig anskaffelse.

² Se lov om interkommunale selskaper av 6. januar 1999 nr. 29.

Kunder som ønsker leveranser fra senteret, men som ikke blir deltager i Kommune-CSIRT IKS, kan da enten kjøpe tjenester til markedspris av det heleide selskapet Kommune-CSIRT AS, eller til markedspris innenfor en ramme på opp til 20% av totalomsetningen i Kommune-CSIRT IKS.

3. Styringsdokumenter

I tillegg til de juridiske rammene for Kommune-CSIRT IKS er det utarbeidet dokumenter som regulerer styring av Kommune-CSIRT IKS på ulike nivåer. IKS-loven og selskapsavtalen går foran disse dokumentene som er utarbeidet som verktøy for gjennomsiktighet og forutsigbarhet i eierskapet av det interkommunale selskapet. Disse dokumentene er:

- Selskapsavtalen
- Eieravtale
- Retningslinjer for markedsaktiviteter
- Retningslinjer for valgkomiteen
- Styreinstruks
- Instruks for daglig leder
- Strategiplan
- HMS-rutiner
- Etiske retningslinjer
- Regler for varsling

Styringsdokument	Beskrivelse	Vedta opprettelsen	Forvalte	Myndighet til å endre
Selskapsavtale	Rammene for driften. Skal registreres i Foretaksregisteret og er lovpålagt, se IKS-loven § 4 tredje ledd.	K	R og S	K
Eieravtale	Regulerer forhold mellom eierne som ikke er nedtegnet i selskapsavtalen.	R (K orienteres)	R	R (K orienteres)
Retningslinjer for markedsaktiviteter	Angir rammene for selskapets adgang til å selge tjenester til andre enn de deltagende kommunene.	R (K orienteres)	S	R (K orienteres)
Retningslinjer for valgkomité	Rammene for valg av styremedlemmer og retningsgivende for valgkomiteens arbeid.	R	R	R
Styreinstruks	Regulerer styrets arbeidsmåte og form, samt styrets myndighet og styrets forhold til daglig leder.	S (R orienteres)	S	S (R orienteres)
Instruks for daglig leder	Regulerer daglig leders oppgaver og myndighet i forhold til styret, samt daglig leders oppgaver og ansvar knyttet til daglig drift av selskapet.	S (DL involveres)	S	S (DL involveres)
Strategiplan	Fastsetter hensikt, målsettinger og fokusområder for selskapet.	S (R orienteres)	S	S (DL involveres)
HMS rutiner	Angir selskapets og lederansvar i forhold til lovpålagt HMS arbeid. Regulerer vernearbeidet i selskapet.	DL (S orienteres)	DL	DL
Etiske retningslinjer	Angir hva som etter selskapets forhold må anses å være uetisk. Regulerer atferd som etter selskapets forhold ikke anses å ha integritet og dårlig forståelse av godt skjønn.	S	DL	S
Varslingsrutiner	Lovpålagt rutine for hva som er varsling, hvordan varsling skal skje og hvordan en varslersak i Kommune-CSIRT IKS skal behandles. Denne kan være en del av de etiske retningslinjene.	DL (S orienteres)	DL	DL (S orienteres)

K = Kommunestyrene i deltakerkommunene
R = Representantskapet
S = Styret
DL= Daglig leder i Kommune-CSIRT IKS

Selskapets styringsdokumenter bør være harmonisert med eierkommunenes eierstrategier/ eiermeldinger. Det er uheldig om kommunene «eier ulikt», dog har Kommune-CSIRT IKS begrenset mulighet til å endre slik praksis, bortsett fra å påpeke dette, og kommuniserer hvordan selskapet vil forholde seg til slik avvikende føringer fra eierne. Selskapskontroll etter kommuneloven § 23-6 bør inkludere alle deltakerkommunene.

4. Rapportering til eierne

Kommune-CSIRT IKS skal levere til deltakerne, de opplysninger som trengs for å opprette og ajourholde register over den enkelte kommunes selskaper.

5. Styringsorganer i selskapet

Kommunestyrene i deltakerkommunene er de reelle eierne av Kommune-CSIRT IKS.

Hvordan den enkelte kommune forvalter sitt eierskap i Kommune-CSIRT IKS har betydning for selskapets og kommunens demokratiske legitimitet.

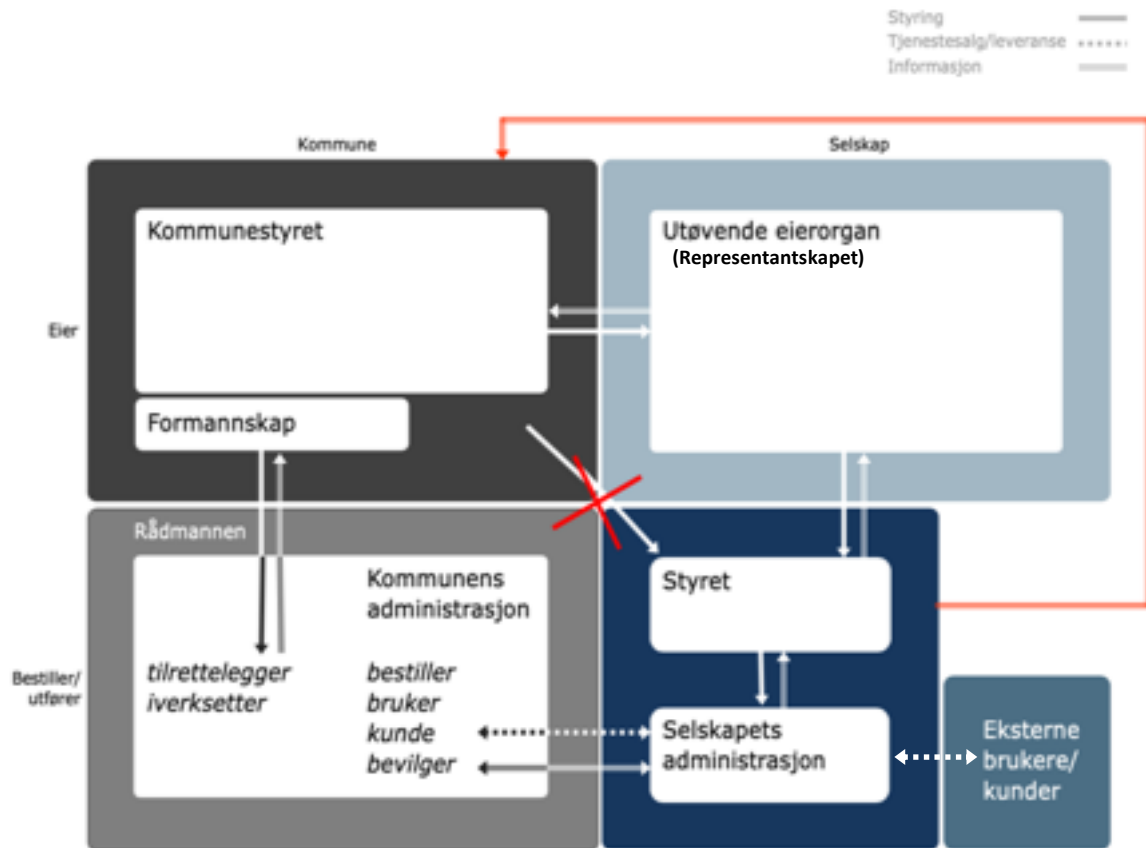
For den enkelte folkevalgte vil eierrollen utøves som medlem av kommunestyret, ikke som «enkeltpolitiker».

De folkevalgtes rolle som eier kan komme i konflikt med den folkevalgte ombudsrolle. Politikere kan bli konfrontert av velgere, interessenter og media om disposisjoner selskapet har foretatt. Som politiker kan man ha meninger om disse sakene, og det kan også forventes at man skal ha meninger. I slike situasjoner er det vesentlig at man uttaler seg som politiker (i den grad forholdet overhodet skal kommenteres), og ikke som eier. Er man samtidig deltaker i selskapets representantskap eller medlem av selskapets styre er det enda viktigere at rolleforståelsen er presis og uttalt.

Kommune-CSIRT IKS som et interkommunalt selskap oppfordrer eierkommunene til å drøfte slike situasjoner og gi seg selv kompetanse i eierrollen og det komplekse i at demokratiske organer eier selskaper.

Kommunestyret velger kommunens deltakere til representantskapet. Gjennom deltakelse i representantskapet forvalter kommunen sitt eierskap i Kommune-CSIRT IKS.

Kommunene kan instruere sine deltakere i representantskapet. Det bør derfor etableres gode rutiner for informasjonsutveksling mellom representantskapsdeltakere og kommunene som eiere. Eieravtalen er en sentral del av grunnlaget for etableringen av Kommune-CSIRT IKS, og det er både i selskapets og kommunenes interesse at forståelsen og utøvelse av eierrollen beskrevet i eieravtalen er omforent.



Figur 1 Strategisk eierstyring

a. Representantskapet

Representantskapet er selskapets øverste myndighet. Representantskapet består av én representant fra hver av deltakerkommunene som til sammen utgjør selskapets øverste eierorgan. Vedkommende kommunestyre velger selv sin representant, samt 2 varamedlemmer i rekke. Funksjonstiden følger kommunestyreperioden.

Representantskapsmedlemmene skal representere sin kommunes syn.

Stemmegivingen i representantskapet er som følger:

- Kommuner med mindre enn 10.000 innbyggere = 1 stemme
- Kommuner med mindre enn 50.000 innbyggere = 3 stemmer
- Kommuner med mer enn 50.000 innbyggere = 5 stemmer

Representantskapet velger selv leder og nestleder. Representantskapet følger IKS-lovens §§ 8 og 9 for innkalling og saksbehandling. Representantskapet er vedtaksdyktig når deltakerne som er til stede utgjør minst 2/3 av stemmene. Som representantskapets beslutning gjelder flertallsavgjørelse. Ved stemmelikhet er møtelederens stemme avgjørende.

Styreleder og daglig leder skal møte i representantskapets møter.

i. Representantskapets oppgaver

Representantskapet trer ordinært sammen 2 ganger årlig; etter at revidert regnskap for foregående år foreligger, og når grunnlaget for kommende budsjetttrammer er klart.

Vårmøte, også kalt årsmøtet, som må avholdes innen 30. april behandler:

- Årsberetning og årsregnskap
- Valg av styremedlemmer etter forslag fra valgkomiteen (hvert 2. år)
- Godtgjøring til styret
- Valg av revisor (hvert 4. år)
- Valg av valgkomite (hvert 4. år)
- Disponering av årsresultatet
- Andre saker som er forberedt ved innkallingen

Høstmøte som avholdes innen 31. november behandler:

- Økonomiplan og årsbudsjett for neste år
- Eventuelle låneopptak innarbeidet i årsbudsjettet
- Andre saker som er forberedt ved innkallingen

Innkalling til representantskapsmøtene skal skje skriftlig og minst fire uker i forkant av møte. Med samme frist skal deltakerkommunene varsles om representantskapsmøter.

b. Styre

Styret skal ha 5 medlemmer som velges av representantskapet. Styremedlemmene velges for 2 år av gangen og skjer etter innstilling fra en valgkomité. Styret fungerer inntil nytt styre er valgt og konstituert.

Alle styremedlemmene skal registrere vervet på www.styrevervregisteret.no.

Representantskapet velger styrets leder og nestleder.

Daglig leder eller representantskapsmedlem kan ikke være medlem av styret. Styret følger IKS-lovens §§ 11 og 12 for innkalling og saksbehandling. Styret er beslutningsdyktig når minst 2 medlemmer er til stede, herunder enten leder eller nestleder.

Hvert styremedlem har én stemme og som styrets beslutning gjelder flertallsavgjørelse. Ved stemmelikheter er styreleders stemme avgjørende. Daglig leder har rett og plikt til å være til stede, med tale- og forslagsrett på styremøtene.

Antall ansatte i selskapet vil påvirke de ansattes representasjon i styret, jfr. § 10 i IKS-loven. Når det er færre enn 30 ansatte har de ansatte tilsvarende møterett i styret som etter kommuneloven § 13-4 første ledd.

i. Styrets oppgaver

Styret skal sørge for at:

- selskapet drives i tråd med eiers formål og selskapets styringsdokumenter, og innenfor vedtatte budsjetter,
- representantskapets vedtak og retningslinjer gjennomføres og etterleves,
- selskapet er organisert på en slik måte at virksomheten drives mest mulig kostnadseffektivt
- selskapets regnskapsføring og formuesforvaltning er gjenstand for betryggende kontroll
- sørge for at eierne i selskapet likebehandles i forhold til informasjon og annet.

Styret ansetter daglig leder og fastsetter de retningslinjer som daglig leder skal følge. Styret fører tilsyn med daglig leders ledelse av virksomheten.

c. Daglig leder

Daglig leder forestår den daglige ledelsen av selskapets drift, og har ansvar for at de pålegg og retningslinjer som gis av styret følges opp. Daglig leder er sekretær for styret og har ansvar for at de saker som legges frem til behandling er forsvarlig utredet.

Daglig leder rapporterer til styret og skal holde styret orientert om alle forhold av betydning for virksomheten. Daglig leder forestår den daglige personalforvaltning.

Saker av uvanlig art eller av stor betydning for selskapet inngår som hovedregel ikke i den daglige ledelse, jfr. IKS-lovens § 14 tredje ledd.

6. Finansiering av Kommune-CSIRT IKS sine aktiviteter.

Ved oppstart er det bevilget inntil 8 MNOK fra Oppland Fylkeskommune og 1 MNOK i fra hver av de to deltagende kommunene Gjøvik og Lillehammer. Dette er startfinansieringen til selskapet, og skal dekke de ekstraordinære oppstartskostnader, samt bidra til at selskapet kommer i ordinær drift. Det er forutsatt at Kommune-CSIRT IKS skal være selvfinansierende gjennom de abonnement og tjenestekjøp kunder og deltagende kommuner gjør, når selskapet er i ordinær drift.

Kunder og deltakere betaler et årlig etablerings- og fornyingsabonnement i tillegg til et løpende variabelt tjenesteabonnement, basert på innbyggertall. Kunder og deltagende kommuner kan også kjøpe tilleggstjenester etter behov. Det er lagt til grunn en initiell pris på disse tjenestene. Denne vil justeres i tråd med omfanget av tjenester kunder og deltagende kommuner etterspør, samt kundetilveksten. Det er ikke en målsetting av Kommune-CSIRT IKS skal generere store overskudd.

7. Møteplasser

a. Eiermøte

Eiermøte er en uformell arena hvor selskapet drøfter felles strategi og utfordringer med de deltagende kommuner. Eiermøter må ikke forveksles med representantskapsmøter, da eiermøter ikke fatter formelle vedtak. Eiermøte bør heller ikke legge føringer, eller gi signaler av en slik art at eiermøtet griper inn i styrets myndighetsområde og kompetanse.

Deltakere på eiermøter kan variere ut fra agendaen på møtet, men oftest vil eiermøter gjennomføres i forkant eller etterkant av representantskapsmøter og deltakerne vil da være styre og administrasjonen i selskaper, samt eierne ved deltakere i representantskapet.

Selskapet inviterer til eiermøter.

8. Selskapets representasjon

Styret representerer selskapet utad og tegner dets firma. Styret kan beslutte at styrets leder og daglig leder sammen kan tegne dets firma.

Daglig leder representerer selskapet utad i saker som faller inn under dennes myndighet.

Daglig leder anviser selskapets utgifter. Personlige utgifter til daglig leder eller i saker hvor det foreligger inhabilitet anvises slike utgifter av styrets leder.

9. Økonomiske forhold

Kapitalstrukturen i selskapet skal være tilpasset selskapets oppgaver og den strategi som ligger til grunn for opprettelsen av Kommune-CSIRT IKS.

Kryssubsidiering mellom forvaltningsoppgaver og økonomisk virksomhet skal ikke forekomme.

10. Eierskap i andre selskaper

Selskapet kan etablere hel- eller deleide datterselskaper, der dette tjener selskapets formål. Konkurransutsatt økonomisk virksomhet skal i utgangspunktet skilles ut i egne selskap. Det legges til grunn at slike selskapsetableringer rettes mot å løse oppgaver som ikke løses på en tilfredsstillende måte ved hjelp av eksisterende marked, samt at nye selskapsetableringer ikke kommer i konflikt med andre eierinteresser kommunene måtte ha.

11. Samfunnsansvar

Kommune-CSIRT IKS sitt samfunnsansvar skal gjenspeiles i selskapets virksomhet og strategier. Åpenhet er viktig for selskaper eid av demokratiske organ, og alle viktige saker som berører endringer i kapital, mål eller har budsjettkonsekvenser legges fortløpende frem for eierne.

a. Arbeidsgiverpolitikk

Kommune-CSIRT IKS skal ha en god arbeidsgiverpolitikk som blir utført på en systematisk og betryggende måte. Den har sitt utgangspunkt i føringer fra kommunal sektor hva gjelder gjennomføring av konkrete tiltak innen HMS, lønnspolitikk, rekruttering, lederutvikling, mangfold og inkludering, kompetanseutvikling osv.

b. Miljø

Kommune-CSIRT IKS skal arbeide systematisk med miljøspørsmål og dekke hele verdikjeden i virksomheten. Mål, gjennomføring og evaluering skal være klart angitt.

Kommune-CSIRT IKS skal, i forlengelsen av sin rolle som samfunnsaktør, vektlegge klima og miljø ved valg av underleverandører.

c. Etikk og korrupsjon

Kommune-CSIRT IKS skal legge kommunenes etiske normer og problemstillinger til grunn for sitt arbeid på dette område. Selskapet skal ha en bedriftskultur som innebærer at arbeidstakere skal kunne varsle om kritikkverdige forhold på sin arbeidsplass. Varslingsrutinene skal være åpne og kjente.

Kommune-CSIRT IKS har nulltoleranse for korrupsjon gjennom arbeid med åpenhet og offentlighet.

12. Endring av styringsdokumentene

Selskapsavtalen kan endres ved at deltakende kommuner gjør likelydende vedtak i de respektive kommunestyrene.

Likelydende vedtak i 2/3 av kommunene er bestemmende. Den eller de kommuner som har et vedtak som avviker fra dette, må behandle avtalen på nytt. Alternativene blir da å enten gjøre et likelydende vedtak som flertallet, eller å tre ut av samarbeidet.

01.06.2019 – 5. utkast

Eieravtalen vedtas og kan endres av representantskapet med 2/3 flertall. De deltakende kommuner skal orienteres om avtalen og eventuelle endringer.

Retningslinjene for valgkomiteen vedtas og endres av representantskapet med 2/3 flertall.

For utelukkelse, uttreden og oppløsning gjelder reglene i IKS-loven §§ 30 til 32 fullt ut.